

#1 2026

DIN NYA MEDLEMSTIDNING!
MOTDRAG OCH ACCENT HAR GÅTT IHOP!

ACCENT MAGASIN

FRAN MOVENDI SVERIGE

GRANSKNING

Var kommer
fulspriten
ifrån?

KLUBBLIV

Dansa nykter
– på allt fler
ställen

FULLT FLÖDE

Vin på Insta
ökar viljan att
dricka

Sofia Zehawi

”Som medberoende
är ens hjärna kidnappad”

08

04

FULLT
FLÖDEVin på instagram
ökar viljan att
dricka.INTERVJU OM MEDBEROENDE:
SOFIA ZEHAWI»Har han
överdoserat?
Ligger han
i ett dike?«

16

TEMA: LANGNING PÅ SNAPCHAT

Så hamnar
fulspriten hos
svenska tonåringar

14

MOCKTAILS
JUST NUInfluencern
Johanna Thede
ger tre recept.

24

HÄNDER
I MOVENDIFöräldrastöd på
fler orter + ny
grafisk profil.

Välkommen!

Accent + Motdrag = SANT. En kärlekshistoria med
en lycklig utgång, där resultatet nu har blivit en ny
tidning. Du håller det första numret i din hand.Romansen inleddes egentligen för ganska många
år sedan, redan när man började prata om att slå
samman några av organisationerna inom nykterhets-
rörelsen. Försiktiga blickar kastades. Skulle det
funka mellan dem?Svaret blev ja. Och i samband med att Movendi
Sverige bildades i höstas sågs samtidigt tidningsverk-
samheten över. Varje organisation, IOGT-NTO, UNF
och Junis, har fram till nu haft varsin egen tidning.
Men för att kunna använda resurserna på bästa
sätt har nu Motdrag och Accent slagits samman.
Barntidningen Händer i Junis är däremot kvar.Namnet Accent har vi behållit, det är etablerat och
bra. Motdrags namn kommer inte att användas fram-
över, men om du är en gammal UNF:are (före detta
Motdrag-läsare) så tror jag ändå du kommer att känna
igen dig. För Motdrags själ och hjärta finns kvar i den
här nya tidningen.Och som gammal Accent-läsare så kanske du
kommer att märka att Accent har fått ett yngre tilltal.
Accent fyllde 60 år förra året. Men jag måste säga
att den här numera 61-åringen är ovanligt fräsch.
Redaktionen har fortfarande i uppdrag att folkbilda
om alkohol och andra droger, och vi ska fortsätta att
granska alkohol- och drogindustrin. Det är ALLTID
viktigt och relevant.Vad tycker du om nya Accent? Hör gärna av dig
till mig på accent@iogt.se med hejarop eller kritik.
Och glöm inte att du alltid kan läsa oss på webben, på
Accentmagasin.se.BARBRO JANSON LUNDKVIST
CHEFREDAKTÖR»En kärleks-
historia med
en lycklig
utgång.«

VI PÅ REDAKTIONEN

CHEFREDAKTÖR OCH ANSVARIG
UTGIVARE: Barbro Janson Lundkvist
ART DIRECTOR: Sandra Johnson/A4
DIGITAL REDAKTÖR: Sanna
Gustavsson/A4
REPORTER: Per Cornell/A4
OMSLAGSFOTO: Johan Bergmark
TRYCK: Norra Skåne OffsetISSN: 12345-6789
UPPLAGA: 16 200 ex
KONTAKTA ACCENT: accent@iogt.se,
A4, Bondegatan 21, 116 33 Stockholm
PRENUMERATION: info@iogt.se,
08-672 60 00
MOVENDI SVERIGE: Box 12825,
112 97 Stockholm

Accent ges ut av Movendi Sverige
och produceras av A4 Text & Form.
Movendi Sverige är en samman-
slagning av IOGT-NTO, UNF och
Junis. Vi arbetar för en demokratisk,
solidarisk och nykter värld.

LÄSTIPS PÅ WEBBEN

JOAKIM "IDIS" ERIKSSON:
HULIGANLEDAREN
SOM BYTTE
PLANHALVALASSE SCHÖNEMYR
KOMPENSERADE FÖR
ALKOHOLISMEN
MED ATT
PRESTERAVälkommen in i
gemenskapen på

Tidningen Accent

accentmag

Vin på instagram ökar viljan att dricka

Att vi människor påverkas av det vi ser på sociala medier är kanske ingen nyhet. Men nu har några amerikanska forskare fått svart på vitt hur stor påverkan vindrickandet på instagram faktiskt har.

Forskarna vid Rutgers Health och Harvard University rekryterade 2000 deltagare mellan 18 och 24 år. De delades in i två grupper. Alla som var med i studien fick se 20 korta Instagramklipp från livsstilsinfluencers. I det ena flödet förekom personer som drack eller höll i ett glas alkohol. Det andra flödet innehöll ingen alkohol. Till exempel såg

den ena gruppen ett par laga middag medan de drack vin, medan den andra gruppen såg samma scen, men med varm choklad.

Det visade sig att de som tittade på vindrickandet var 73 procent mer benägna att känna lust att dricka direkt efteråt.

Forskarna anser att resultaten ger viktig kunskap om hur alkohol i sociala medier påverkar unga vuxna och att detta kan vara relevant för politiska beslut om reklam och innehåll på plattformar. Studien publicerades i den medicinska tidskriften JAMA Pediatrics.

Barbro Janson Lundkvist

FRÅGAN ÄR...

Sven Andréasson, professor emeritus vid KI, Stockholm.

Hur vanligt är det att folk dricker för att bli fulla?

– **30 procent** av befolkningen uppger att de har druckit sig berusade under den senaste månaden, visar statistik från CAN. Men många underskattar sin alkoholkonsumtion när de får frågor om den, särskilt när det gäller kraftigt drickande. Undersökningar visar att berusningsdrickandet står för så mycket som 50 procent av all alkoholkonsumtion. Berusningsdrickande definieras då som att dricka fem eller fler glas alkohol vid ett tillfälle.

– De akuta problemen med berusningsdrickandet handlar om kraftigt ökad risk för olyckor och våld. Dessutom har vi de kroniska skadorna som ofta underskattas. När man dricker fort och mycket kan kroppen inte bryta ned alkoholen vilket leder till oxidativ stress. Det blir en inflammatorisk process i kroppen som bidrar till många sjukdomar som cancer, stroke, hjärtinfarkt och demenssjukdom, diabetes med mera. Det är oerhört kostsamt för samhället.

Barbro Janson Lundkvist

4 nyktra klubbar runt om i Sverige

01 Ecstatic Dance Journey, Stockholm

Sveriges största Ecstatic dance-event i en kyrka mitt på Södermalm. Hålls ett par gånger i månaden. Drogfri dans hela kvällen med flera olika djs. Mobil- och pratfritt dansgolv för ökad känsla av närvaro.

Plats: Mariatorget, Stockholm.

02 Club Eternal Love, Luleå

Nystartad klubb med fokus på dans i nyktert tillstånd. Både djs och guidad meditation samt soundhealing. Håll utkik på Kulturcentrum Ebeneser för kommande tillfällen.

Plats: Kulturcentrum Ebeneser, Luleå.

03 Inside//Out Sober Club, Göteborg

Alkoholfri nattklubb i Lindholmen, Göteborg. Inom konceptet arrangeras även live-TALKS samt olika projekt ihop med organisationer och företag i syfte att främja en nykter och hållbar livsstil.

Plats: Lindholmen, Göteborg.

04 The Rhythm, Stockholm

Drogfri klubb med dans i centrum. Allt från disco och världsmusik till elektroniska beats.

Plats: Johanneshov, Stockholm.

NYKTERT KLUBBANDE HAR NÅTT ÅRE

Alkohol och sex: Unga vågar mer och ångrar mer

En ny rapport från IQ visar att unga tycker att det är lättare att våga ragga när de har druckit alkohol.

Men också att de tar större risker vid sex, och många tycker att sexet blir sämre. Många känner dessutom ånger över saker de gjort under sex när de har varit berusade.

Undersökningen visar att så många som en fjärdedel av de unga hade druckit alkohol när de hade sin sexdebut.

– För många unga upplevs alkohol som ett sätt att slappna av och våga mer vid sex. Men det är dubbelbottnat – risken är att gränser suddas ut och att man gör saker man

annars inte hade gjort, eller går med på något man senare ångrar, säger David Wahlund, pressansvarig IQ.

Undersökningen visar också att det finns en längtan bland unga efter mer nyktra relationer – två av tre mellan 15 och 30 år föredrar en partner som dricker alkohol ibland men i övrigt har en nykter livsstil.

Per Cornell

- Preventiva åtgärder:*
1. Använd en sådan här.
  2. Var nykter.

Röda kommuner satsar mer på alkoholprevention

Det är väldigt stor skillnad mellan hur mycket pengar olika kommuner lägger på att förebygga alkoholproblem. Kommuner som styrs av partier till vänster satsar mer. Det visar en ny studie från CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

– De som gör mest gör fyra gånger mer än de som gör minst, säger forskningsledaren Mats Ramstedt.

Studien visar att kommuner med vänsterstyre satsar mer.

– Partierna har olika syn på alkoholpolitiken där partier till vänster tenderar att se alkoholrelaterade problem som en samhällsfråga. Partier till höger ser det mer som en individfråga.

En annan slutsats var att kommuner med yngre befolkning lägger mer resurser. **Per Cornell**

800%

fler försäljningsställen av alkohol skulle troligtvis finnas om Systembolaget inte fanns i Sverige. Utan monopolet skulle vi ha en konsumtionsökning av alkohol på 16 procent. Detta enligt så kallade scenarioräkningar i en ny regeringsutredning. (SOU 2026:7)

Läs debattartikeln i SvD här!

”En myt att världen går mot legalisering”

PETER MOILANEN OCH PIERRE ANDERSSON
FRÅN NARKOTIKAPOLITISKT CENTER (NPC)

skriver i debattartikel i SvD (22 februari) att det finns starka ekonomiska krafter bakom bilden av att hela världen legaliserar cannabis. Budskapet tjänar narkotikaindustrin. NPC drivs av ett nätverk av organisationer, där Movendi Sverige ingår.

I ett trångt inspelningsbås möter Sofia Zehawi andra människors inre demoner. Nu kliver hon själv fram i ljuset och berättar om medberoende, destruktiva relationer och hur hon använt sig av smärtan för att bygga ett nytt liv.

Av Tim Andersson | Foto Johan Bergmark

Sofia Zehawi

Slog sig fri från
medberoendet

Det lilla svartklädda inspelningsbåset i DN-skrapan i Stockholm rymmer få personer men vittomfattande livsöden. Här har Sofia Zehawi spelat in flera avsnitt till sin nya intervju-podcast "I skallen på", där hon möter människor "som bär på något tungt, komplext eller helt oväntat", som det heter.

Första säsongen har temat inre demoner.

– Andra avsnittet var med Patrik Sjöberg och Sara Nilsson från Dumpen, och jag var så nervös att jag grät innan. Men nu har jag vant mig. Jag trivs i den intima intervjusituationen.

Den här gången är det dock Sofia Zehawi själv som ska bli intervjuad, om sina egna inre demoner. Mer precist handlar det om en medberoendeproblematik som grundlades i ett dysfunktionellt barndomshem, där hon försummade emotionellt.

– Min pappa är från Kurdistan och hade krigat mot världens då värsta diktator, Saddam Hussein. Han åker till Ukraina för att plugga, träffar min mamma, uppvuxen i sovjetisk fattigdom, och så ska de två make love with each other – lycka till!

Sofia Zehawi är verbal och kul – skämten lyser upp de mörkare avkroarna i hennes berättelse. Men som barn var hon arg. Och när hon blev arg skrek hon: för att ge uttryck för sina känslor, för att få det hon ville – och för att bli lyssnad på.

– Jag kunde skälla ut killar efter noter, skrika på lärare, smälla i dörrar, puttats. Om någon kille var äcklig och smällde mig på rumpan gick jag inte till en vuxen – jag litade på att jag skulle lösa det själv.

»OM DU INTE FÖRSTÅR
DINA RELATIONSMÖNSTER
KOMMER PROBLEMEN BARA
ATT ESKALERA.«

Hon skickades på ett tio veckor långt program för aggressiva barn. Ett svek, är hennes slutsats.

– Det var helt värdelöst. Vad jag hade behövt var en vuxen som frågade hur jag mädde.

I brist därpå kom tonårens bedövningar i form av billig rysk vodka och romantiska drömmar. När hon var femton år träffade hon sitt livs första stora kärlek. Han var allt hon ville ha, men – skulle det visa sig – inte kunde hantera. Snäll. Tillitsfull.

– Jag märkte att jag själv sökte efter drama, kickar, försökte trigga: "Varför reagerar du inte på något?" "För att jag litat på dig", svarade han, och jag bara: "What the fuck?"

Efter den relationen började hon söka sig åt det farligare hållet, till en sårbarhet hon var bekant med. Killar som följde var kontrollerande och svart-sjuka. Det finns en mörk logik i den här typen av psykologi, konstaterar hon: den leder en nedåt, mot allt värre relationer.

– Om du inte jobbar med dig själv och förstår dina relationsmönster kommer problemen bara att eskalera. Du lyckas lämna en relation och livet går vidare – för det gör det alltid – men sårerna läker inte. Till slut träffar du den värsta typen i hela ditt liv. Du når botten.

Mycket riktigt: där nere träffade hon honom. Han var oerhört destruktiv och våldsam på "alla de sätt man kan föreställa sig". Hans kompisar varnade henne, men hon skulle "rädda" honom.

Verkligheten blev i stället att hon passade upp på honom, justerade sig själv och sina beteenden.

Medberoende

Ett medberoende är när en annan människas beroende kontrollerar en stor del av ditt liv. Det finns några indikatorer på att du kan vara medberoende. Det kan till exempel vara att du gärna vill kontrollera någon annans missbruk, eller att du tror att ansvaret för någon annan vuxens hälsa eller till och med överlevnad enbart vilar på dig. Det kan också vara att du alltid sätter andras intressen före dina egna eller har svårt att prata om känslor och behov.

→ – Som medberoende är ens hjärna kidnappad. När man vaknar på morgonen tänker man inte: Vad ska jag göra i dag? Utan: Har han överdoserat? Ligger han i ett dike? Sedan städar man upp hans skit.

Med ett missbruk kommer många saker på köpet, säger hon. Inte bara fysiskt och psykiskt våld, utan också illojalitet. Otrohethistorierna radades upp, och i slutändan var det ofta hon som fick skulden för dem.

– Det blir en soppa av det. Så många problem. Du måste lösa så otroligt många problem hela tiden ...

Somliga av dem löser man med lögner, säger hon.

– Det kunde vara så att vi planerat att hitta på något en helg, kanske var det en födelsedag med andra inblandade. Så förstördes allt eftersom han satt hemma och knarkade hela dagen. Då fick man dra en vit lögn. Det gick ju inte att säga att han låg hemma i soffan med snoken full.

Funderade hon på att lämna relationen? Ja, hon kände hela tiden att hon måste därifrån och upprepade det för sig själv som ett mantra. Men som medberoende tog hon på sig ansvaret för sin partner. Man gör det, konstaterar hon, oavsett om det kostar hela ens identitet och självkänsla. Och det gjorde det nästan.

Hon såg sig själv korsa en efter en av sina egna gränser, till dess att mycket lite fanns kvar av henne.

– När jag gick till min terapeut, som jag går till än i dag, och hon frågade mig hur jag mätte, kunde jag inte ens svara. Allt handlade om honom: "Nu är

det lugnt, nu har han inte knarkat på tre dagar." Du har varken förmågan eller tiden att tänka på hur du själv mår, vad du själv önskar.

Det som till sist möjliggjorde vändpunkten var dels en rad incidenter som hon inte vill gå närmare in på, men där en man verkligen gick över gränsen. Och så var det några poddar som öppnade ögonen på henne: Ann Söderlunds och Sanna Lundells Djävulsdansen, och Nemo Hedéns Bara en till.

– Jag brukar beskriva det som ett "what the fuck-moment".

För första gången fick hon upp ögonen för medberoende som begrepp och fenomen. Hon läste på och diskuterade saken med sin terapeut, och fick snart syn på det arga, sårade inre barnet i sig själv. Hon tog henne i handen.

Till sist insåg hon också att drömmen om en förändring i relationen var självbedrägeri.

– Jag tänkte: Om det är så svårt för mig att förändras, som ska vara den normala personen i den här relationen – varför skulle det vara så lätt för honom att förändras?

Det är inte självklart för Sofia Zehawi att berätta den här historien. Den handlar om verkliga, levande människor, och vissa detaljer och omständigheter

»DÅ FICK MAN DRA EN VIT LÖGN. DET GICK JU INTE ATT SÄGA ATT HAN LÅG HEMMA I SOFFAN MED SNOKEN FULL.«

måste blurras. Att lämna våldsamma män är inte riskfritt.

Så varför ställer hon ändå upp?

För att visa unga tjejer att det går att ta sig ur en nedbrytande relation, innan man "fuckat upp det helt", som hon säger.

– Om du använder smärtan rätt, kan den dessutom bli din absolut största drivkraft. När jag känner starkt, oavsett om det är glädje eller sorg, tänker jag: Okej, han förstörde mig inte helt!

Själv har hon använt smärtan som bränsle till sitt nya liv. Hon har startat ett litet bolag, börjat en teaterutbildning – och dragit i gång sin podcast, där hon

hittills haft gäster som Jan Emanuel, Nemo Hedén och Ann Söderlund.

Vad som framför allt präglar hennes tillvaro nu är inte smärta, utan livslust. Hon har aldrig mått så bra, berättar hon.

– Tio dygn efter att jag hade lämnat min sista dåliga relation vaknade jag på morgonen av att jag grät, av glädje över att inte behöva prata med den där personen igen.

Hon tar dock inte sitt tillfrisknande från medberoendet för givet. Hon går fortfarande i terapi.

– Du behöver jobba med det hela livet, för att hålla det inre barnet i schack. Du får aldrig släppa dess hand. /

Sofia Zehawi

Ålder: 25 år.

Bor: Nykvarn.

Familj: Mamma, pappa och bror.

Gör: Podden "I skallen på" och jobbar som konsult på Elon.

Intressen: Studerar teater på Calle Flygare.

Skål!

Johanna Thede, som är influencer inom alkoholfria drinkar, tipsar om tre av sina favoriter.

Av Per Cornell | Foto Mocktailbaren

Hugo Spritz

En enkel, läskande drink som smakar sommar

Recept:

2 skivor lime
Ca 10 st blad av mynta
5 cl stark flädersaft
20 cl alkoholfritt mousserande vin
Is

Gör så här: Häll ner allt i ett isfyllt stort vinglas. Rör om varsamt. Garnera med mynta.

Luau Daiquiri

En härlig twist på klassisk daiquiri, med smak av vanilj och apelsin

Recept:

5 cl alkoholfri rom
2-3 cl färskpressad limejuice
2 cl apelsinjuice (gärna blodapelsin)
2 cl vaniljsockerlag
Is

Gör så här: Ner med allt i en shaker och skaka tills kall. Sila upp i glas, garnera med apelsin och – om du har – ätbar blomma.

Johanna Thede vill komma så nära originalet som möjligt

JOHANNA THEDES RESA FRÅN OSUND ALKOHOLKONSUMTION TILL NYKTERHET

SoHo Sling

En drink med smak av ingefära, äpple och alkoholfri gin

Recept:

5 cl alkoholfri gin
2 cl limejuice
5 cl äppeljuice
5 cl alkoholfri ginger beer
Is

Gör så här: Lägg ett par isbitar i ett glas och häll i alkoholfri gin, färskpressad lime och äppeljuice. Rör runt försiktigt och toppa med ca 5 cl ginger beer. Garnera med färskt äpple och timjan.

HALLÅ DÄR...

Johanna Thede driver kontot Mocktailbaren på Instagram.

... Johanna Thede, vars passion är att blanda alkoholfria drinkar.

Vad finns det för olika typer av alkoholfria drinkar?

– Jag blandar drinkar som efterliknar drinkar med alkohol. För en del är det lite tabu. Det finns en annan skola som kallas trigger safe-drinkar som inte ska påminna om alkoholdrinkar eftersom vissa kan triggas av smaken.

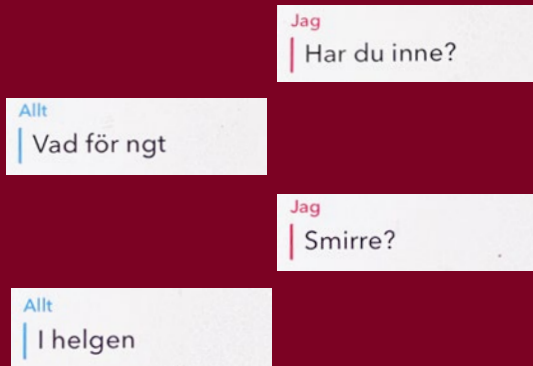
Hur ska man göra om man vill lära sig att blanda goda drinkar?

– Jag tycker att det finns bra spritsubstitut på Systembolaget och i mataffärer. Gin och rom funkar ganska bra eftersom de har tydlig smak av enbär och arrak/vanilj. Det svåra är ju att ersätta själva alkohol-smaken. I vissa produkter tillsätter man chili eller ingefära just för att få till lite sting.

Hur tänker du när du blandar drinkar?

– Jag vill komma så nära originalet som möjligt så att folk som dricker alkohol ska känna att det är ett bra alternativ för dem. Men jag vill ju också visa för alla som väljer att vara nyktra att det inte behöver vara så trist som det är på många uteställen.

Lykke och Simone köpte sprit av langare när de var 13 år. Nu vill de berätta för att varna andra.

Forskaren Oscar Waldner har intervjuat langarna.

»DE RÄTTFÄRDIGAR SINA BROTTSLIGA HANDLINGAR.«

Tullen: Så tar sig fulspriten in i Sverige.

Foto: Helena Nordenberg, Tullverket/Mette Ottosson, Polisen

Flera barn hamnade på akuten i höstas efter att via Snapchat ha köpt fejkisprit med isopropanol i. Här är historien om när langning plötsligt blev ett prioriterat brott.

Av Helena Nordenberg

POLISEN:

»Låg straffskala för brott mot alkohollagen«

Det var verkligen ingen lätt sak att se skillnad mellan äkta vara, och den falska vodkan. I vissa fall var etiketterna lite ojämnt påklustrade och korkarna satt lite snett. Men för det otränade ögat var det mycket svårt att upptäcka att det var falska Smirnoff-flaskor. Det gick inte heller att lukta sig till.

En farlig fälla.

Och det var precis den fällan som flera unga klev rakt ner i under en oktoberhelg

hösten 2025. På olika platser runtom i Stockholmsområdet köpte minderåriga falsk Smirnoff av langare på Snapchat. Men alkoholen de fick innehöll det skadliga ämnet isopropanol. Till en början liknar det en vanlig berusning men efter ett tag får man ont i magen och lågt blodtryck. I värsta fall blir man medvettslös.

Tolv av ungdomarna som drack av den falska Smirnoffen fick föras till sjukhus.

Efter det skulle det komma ännu fler larm om tonåringar som blivit allvarligt sjuka. Förgiftningsfall inträffade i bland annat Slakthusområdet, Stureby, Nacka, Tyresö och Vallentuna. Samma sak har hänt även i Uppsala och andra delar av Sverige.

"Klart de skaffar sprit och dricker sig fulla, så har det ju alltid varit." Den attityden till ungas drickande har lett till att langning har setts

som ett brott som inte är värt att ta på så stort allvar. Men när fulspriten gjorde flera minderåriga så allvarligt sjuka, då blev läget ett annat. Polisen började jobba hårdare mot den olagliga spriten och langarna.

– Langning är ett nedprioriterat brott, tyvärr. Dels för att det är låg straffskala för brott mot alkohollagen. Dels tror jag också att det beror på att det historiskt sett har setts som "en del av vardagen" att unga skaffar alkohol och dricker sig berusade, säger polisen Bosse Pan som är operativ samordnare för lokalpolisområdet Södra Roslagen.

Han har stor erfarenhet av arbete med just ungdomar, sociala medier och alkohol.

Polisens arbete ledde till att flera personer häktades, och i början av året dömdes två män för att ha langat livsfarlig sprit till minderåriga. Den ena dömdes för grovt brott mot alkohollagen vid tre tillfällen, den andra vid ett.

När det gäller försäljningen av alkohol på Snapchat jobbar polisen i motvind.

– Men ibland har vi tur. Det kan hända om den som levererar tas på bar gärning eller om betalningen har skett med Swish. Då går det att komma åt säljarna, säger Bosse Pan.

Polisen arbetar också med så kallad provokation. Men det är en metod med strikta regler om vad polisen får och inte får göra. Polisen får inte locka någon att

I vissa fall går det att känna igen fulspriten på att etiketterna är ojämnt påklustrade.

»NÅGON HAR KLANTAT SIG NÄR DE HAR RENGJORT FLASKORNA.«

begå ett brott som annars inte skulle ha skett.

– Men om vi kan bevisa att ett brott skulle ha ägt rum ändå, till exempel om en alkoholförsäljare lägger upp en bild på enlitters Smirnoff, då vet vi att det rör sig om smuggelsprit eftersom det inte finns sådana enlittersflaskor till försäljning i Sverige. Då kan vi agera genom att utge oss för att vara köpare, säger Bosse Pan och tillägger att smuggelspriten främst kommer från andra länder i Europa, som Polen, Estland och Tyskland.

Polisen har en teori när det gäller Smirnoff-flaskorna som visade sig innehålla isopropanol.

– Vi tror att det är någon eller några som har klantat sig när de har rengjort flaskorna eller när de försökt späda ut spriten. Vi tror att den processen har skett i Sverige, säger Bosse Pan. ✓

Fulsprit

Olagligt såld alkohol som innehåller giftiga ämnen, till exempel isopropanol. Kan vara förpackad i återanvända flaskor för att likna äkta vara.

Isopropanol

Lösningsmedel som används som rengöringsmedel och spolarvätska. Kan vara mycket farligt att få i sig. Symtomen är berusning, lågt blodtryck, kräkningar, magsmärtor och i värsta fall medvettslöshet.

Foto: Getty Images Faksimil: Expressen (260126), Dagens nyheter (251019, 251021), Sveriges radio (260314), SVT (251019).

TULLEN OM FULSPRITEN:

»Kommer framför allt från de forna öststaterna«

För att få stopp på spriten innan den ens hinner komma in i landet samarbetar Polisen med Tullverket. Här arbetar Martin Norell som berättar att de har rätt att göra tillslag både vid Sveriges gränser men också inne i landet.

Den falska vodkan tror Martin Norell kommer från samma håll. Att det är delar av samma parti.

– När det gäller fulspriten som kommer i fejkade Smirnoff-flaskor är vår bedömning att det kommer från en och samma tillverkare eftersom det rör sig om Smirnoff-kopior och inte Absolut eller några andra vodkamärken. Det är det mest troliga scenariot, säger han.

Tullen kan också göra kontroller av lagerlokaler och av lastbilar som passerar våra gränser. Martin Norell berättar om en lastbilschaufför som betedde sig konstigt och nervöst. Några kollegor vid Tullverket hade sett lastbilen tidigare utanför ett Shurgard-lager.

Den gången fick tullarna stopp på både lastbilen och smuggelspriten.

Det händer också att polisen och tullen får tips från allmänheten som slår larm, när det är solklart att det är barn och unga som langarna vänder sig till. Som när skumt folk dyker upp på skolgårdar för att sälja sprit.

Ibland kan tullen ”labba” smuggelspriten för att ta reda på om det är fulsprit.

– Den bilden vi har är att fulspriten framför allt kommer från de forna öststaterna. Och att den kommer över gränsen mot Polen och sedan vidare in i Sverige, säger Martin Norell. ▸

Foto: Tullverket/Mette Ottosson

KÖPARNA:

”Spydde och fick sen en black out”

De femtonåriga tjejerna Lykke och Simone har egen plågsam erfarenhet av langning. När de ser tillbaka på det som hände för drygt två år sedan, minns de båda att det började roligt. De träffade langaren, som inte var ”sketchy” på något sätt utan var som vilken vanlig kille som helst, i Stockholmsförorten Hässelby strand. Där drack de upp en del av spriten och sedan tog de tunnelbanan hem till Hökarängen, där de fortsatte att dricka i en skogsduge.

– Vi hade ingen cola eller så att blanda ut spriten med. Det smakade ankpiss, säger Lykke.

Lykke blev allt tröttare, Simone började må dåligt. Till sist fick de hjälp av en kompis som såg till att de kom hem till henne. Lykke minns inte så mycket mer än att hon helt enkelt ”zoonade ut”.

– Jag spydde och sen fick jag en black out.

Kompisen och hennes mamma tog hand om dem, sedan ringde mamman till Lykkes och Simones föräldrar.

– Min pappa var så jäkla arg. Min mamma var också upprörd, vi hade ett långt samtal om det som hänt, säger Lykke.

– Min mamma var mest besviken och orolig för att jag hade kunnat råka väldigt illa ut, säger Simone. ▸

FORSKAREN:

»Langarna vet inte alltid vad de säljer«

Langarna är ute efter att tjäna snabba pengar. Och många gånger vet de inte ens själva vad det är för alkohol de säljer – om det är fulsprit eller inte, visar ny forskning.

Oscar Waldner är kriminolog vid Malmö universitet. Tillsammans med sitt forskarteam har han undersökt den olagliga alkoholförsäljningen på Facebook, Tiktok, Instagram och Snapchat och startade olika konton där. Genom att söka på ord som "hink" och "booze" kom forskarna säljarna på spåren, och intervjuade dem, direkt på plattformen. Ingen av langarna säger att de säljer fulsprit. Men även för dem är det svårt att veta vad den egentligen innehåller, eftersom den skaffas från distributörer längre bort i kedjan.

»SÄLJARNA FÖREDROG ATT SÄLJA TILL TJEJER EFTERSOM DE VAR ARTIGARE.«

– Jag tror inte att säljarna själva vet alla gånger varifrån alkoholen de säljer vidare kommer ifrån, säger Oscar Waldner. En säljare uppgav att han på vissa flaskor sett tejpade korkar och etiketter som satt ojämnt påklitrade. Just den här säljaren hade också uppmärksammat påhittade alkoholmärken, det vill säga märken som inte ens existerade. Ändå uppger säljarna att de unga kan lita på dem och invaggar dem i en falsk säkerhet.

Det är på Snapchat som försäljningen till de allra yngsta sker. Att meddelandena på Snapchat försvinner är så klart bekvämt för langarna. När spåren efter dem hela tiden sopas undan blir det svårare för polisen att komma åt dem. – Säljarna har också flera konton i reserv, om deras konton skulle bli stoppade och borttagna från Snapchat. Om ett konto som till exempel "vodkastockholm1" blir borttaget har de "vodka-

stockholm2" och så vidare, som ligger redo att tas i bruk, säger Oscar Waldner. Något dåligt samvete verkar langarna inte ha. Många av dem försöker komma med bortförklaringar. Eller säger till och med att de gör rätt som säljer den olagliga spriten till dem som inte har åldern inne. De menar att de säljer till ungdomar som bara vill festa och ha lite kul, och att alkoholagstiftningen i Sverige är alldeles för hård.

– Det är typexempel på det som vi inom kriminologin kallar för neutralisering. Det vill säga att man undviker skuld känslor genom att rättfärdiga sina brottsliga handlingar, säger Oscar Waldner. Många säljare hävdar också att de "aldrig skulle sälja till barn", men var den gränsen går är inte så särskilt klar. Flera säljare uppgav att det var okej att sälja till 15-åringar. Ett par av säljarna brydde sig

Lästips! Studien "The grey market for alcohol on social media in Sweden", som Oscar Waldner har gjort med sina forskarkollegor.

12%

av unga i åldrarna 16–21 år har köpt alkohol via konton på sociala medier, enligt siffror från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN. Undersökningen genomfördes hösten 2021 med drygt 5 000 svarspersoner i åldrarna 16–21 år.

28%

av ungdomarna hade sett erbjudande om att köpa alkohol av privatperson via olika sociala medier.

27%

av ungdomarna i Stockholmsområdet hade skaffat alkohol via sociala medier. Det är en betydligt högre siffra än i resten av landet.

Så här lätt kom vi i kontakt med en langare på Snapchat. På nolltid kan vi boka träff för att köpa Smirnoff.

inte om någon åldersgräns alls. – Det var också tydligt att säljarna försökte distansera sig från det de gjorde på olika sätt med argument som att "jag säljer i alla fall inte narkotika", säger Oscar Waldner.

Langarna tjänar bra med pengar och det är den främsta anledningen till att de fortsätter. En av säljarna beskriver hur han har blivit "pengaskadad". "Om jag tjänar 12 000 kronor på en vecka hur ska jag kunna sitta i kassan på Ica där man tjänar 120

kronor i timmen?", uppger han. En annan anledning är att det inte är lika "risky business" att sälja alkohol olagligt till skillnad från att sälja narkotika, som säljarna förknippar med kriminella kretsar.

Forskarna tog också kontakt med köpare, och intervjuade dem. På frågan om köparna känner sig rädda svarar flera att det är själva överlämnandet av spriten som de känner sig osäkra inför. Framför allt de tillfrågade tjejerna kände en otrygghet inför mötet med langarna och därför var en vanlig strategi att gå tillsammans i grupp för att köpa spriten. – Säljarna upplevde i sin tur att de föredrog att sälja till just tjejer eftersom de i regel var artigare och snällare. Att de dessutom kom flera stycken innebar också en större försäljning, säger Oscar Waldner. ✓

»Viktigt att tänka på de bra saker som händer«

När vi aktivt lyfter det som fungerar, stärker vi både vår framtidstro och vår gemensamma handlingskraft.

Flera poddar och program om politik som jag följer har introducerat ett väldigt intressant segment i varje avsnitt. Det heter: Något positivt som har hänt denna vecka (eller månad).

Vilken motivation programledarna eller produktionsteamerna har är jag tacksam för att de gör det och flyttar min uppmärksamhet till bra beslut, imponerande handlingar, modigt agerande och demonstrerad gemensam styrka. Jag kan känna hur viktigt det är för mitt välmå-

ende att aktivt tänka på de bra saker som händer varje dag och lyfta fram dem, i tider när algoritmer är så hungriga efter konflikt och drama.

Vi har runt 70 000 tankar per dag och de flesta är reprints från gårdagen. Många är negativa. Hjärnan är tränad att upptäcka hot. När algoritmer matar oss med konflikt, minut efter minut behöver vi aktivt rikta blicken mot det som fungerar.

Så jag frågar mig själv: Vilka positiva saker har jag upplevt den senaste tiden?

Regeringens utredning "Förstärkt uppföljning och utvärdering av folkhälsopolitiken" som publicerades i februari 2025 gav mig energi. Utredarna har gjort ett fantastiskt och gediget jobb. Slutsatsen är att både detaljhandelsmonopolet och alkoholskatten räddar liv, minskar samhällskostnader och har stöd av folket. Vem skulle inte vilja använda detta recept för framgång?

Ett tillskott av inspiration fick jag av att möta våra

medlemmar på olika föreningsårsmöten. De är platser för ansvar och framtidstro. Jag har mött engagemang, vilja att bidra och en stark nyfikenhet på omvärlden. Eldsjälar överallt. Det ger hopp.

Och klarhet fick jag genom Kanadas premiärminister Mark Carneys tal, inspirerat av Václav Havel, om att inte delta i system som betar sig som mobbare.

Så när alkoholbranschen ser historiska nedgångar hör jag ett tydligt budskap: Vi har fått nog av en industri som skapar en skadlig produkt och förskönar sanningen om den.

Allt fler säger det som det är: Alkohol får dem att må dåligt och är helt onödigt i deras liv. Så kan man lämna ett skadligt system. Det var en bra nyhet! 🍷

Kristina Sperkova,
ordförande för Movendi Sverige.

Lisa Greve är kommunikationschef på Movendi Sverige.

Den nya grafiska profilen!

Nya logotypen är här

Nu är Movendis nya logotyp och visuella identitet lanserad. Det nya utseendet ska göra det lättare att synas och kännas igen. Logotypen och den visuella identiteten ska användas i vardagen – oavsett om det handlar om affischer i föreningslokaler eller inlägg på sociala medier.

– Det har varit en kreativ och rolig process där vi verkligen landat i vilka vi är idag.

Resultatet känns modigt, lekfullt och väldigt Movendi, säger kommunikationschef Lisa Greve.

Det finns färdiga mallar och grafik som föreningar kan använda direkt i sin verksamhet. Föreningar som byter namn har också möjlighet att få en egen lokal föreningslogotyp.

Ta del av materialet i den nya visuella identiteten via QR-koden!

En hundraårig tradition!

14
MAJ

Folknykterhetens dag

Denna dag har firats varje år i Sverige sedan 1925. Flera lokala Movendiföreningar arrangerar aktiviteter. Kolla med din förening vad som händer på din ort!

Kom ihåg att förnya ditt medlemskap

Förnya ditt medlemskap varje år för att fortsätta vara medlem i Movendi. Tillsammans är vi tusentals människor som varje dag skapar nyktra, trygga och roliga sammanhang för barn, unga och vuxna – runt om i hela landet.

movendi

UNF

Junis

Movendi är en sammanslagning av tidigare IOGT-NTO, Ungdomens Nykterhetsförbund UNF och barnens organisation Junis. Vi är en partipolitiskt och religiöst obunden medlemsorganisation som arbetar för demokrati och solidaritet utifrån

en nykter grund. Vi påverkar för ett samhälle fritt från alkohol och andra droger, ger stöd till dem som behöver och bygger gemenskap genom roliga och meningsfulla aktiviteter. Med oss får du frihet att vara dig själv, tillsammans med andra.

Foto: Korin Omar

Föräldrar tillsammans i Eskilstuna.

Movendis föräldrastöd växer

Föräldrar tillsammans startar nya grupper i Sundsvall och Falkenberg.

S yftet med programmet Föräldrar tillsammans är att färre barn och ungdomar ska börja dricka alkohol, ta droger eller rekryteras till kriminella gäng.

– Vi riktar oss till socioekonomiskt utsatta områden, berättar Korin Omar, som är metodutvecklare på Movendi.

Hon reser emellanåt runt i landet till de olika orter där föräldrastödet finns: Jönköping (Råslätt, Öxnehaga, Södra Huskvarna och Österängen), Nässjö,

Eskilstuna (Fröslunda), Örebro (Vivalla), Stockholm (Tensta, Botkyrka, Skärholmen och Tumba).

En viktig del av hennes arbete är att stötta föräldra-coacherna som leder arbetet lokalt.

– Det är personer som har stort förtroende hos de andra föräldrarna. De får utbildning av oss på Movendi i samarbete med Tollare folkhögskola.

Föräldrastödet ger information om droger, varningssignaler, risk- och skyddsfaktorer. Men det handlar också om att få

föräldrar att våga söka stöd om de behöver.

– Vi jobbar med att skapa tillit till olika samhällsfunktioner. Grupperna bjuder in bland annat polisen, Socialtjänsten eller en skolkurator, som får berätta om hur de jobbar.

Metoden utvärderades i samarbete med Brottsförebyggande rådet 2024 och det visade sig att den på många sätt var framgångsrik. Bland annat når föräldrastödet många svensk-somalier, och de nås inte alltid av annat föräldrastöd. ✓

Artisten Albin Johnsen håller föredrag om beroende och behandling.

Foto: Maria Östlin

Inspirationshelg för kamratstödjare

Kamratstöd i Movendi är en social verksamhet som erbjuder stöd, gemenskap och aktiviteter för personer som har eller har haft problem med alkohol- eller drogmissbruk, samt deras anhöriga. 8–10 maj arrangeras en träff för att kamratstödjare (nya och redan aktiva) ska kunna dela erfarenheter, fylla på med kunskap och bygga gemenskap. Bland annat kommer artisten Albin Johnsen att hålla

en föreläsning. Han slog igenom med låten Din soldat och blev en av Sveriges mest spelade musiker. I sin nya bok Jakten berättar han öppet om uppväxt, trauma, beroende och vägen från mörker till mening. Platsen är Hjälmgården i Vingåkers kommun.

Anmäl dig senast söndag 12 april!

Anmäl dig här!

»NÄSTA ÅR: TESTA EN ALKOHOLFRI GALA.«

Movendi Sveriges ordförande Kristina Sperkova kommenterar bristen på alkoholfria alternativ på Idrottsgalan.

Läs mer här!

Inom Movendi finns omfattande barnverksamhet, alltifrån läger till fritidsaktiviteter av olika slag, på många orter i Sverige.

FRÅGAN ÄR...

Vad är det bästa med att vara ledare för barn och unga?

Ellioth Johansson, 18 år, Växjö

»Det bästa med att få vara en ledare är att man får vara en förebild samtidigt som man själv får lära sig mycket och skapa roliga aktiviteter.«

Sheraz Al Hasan, 41 år, Västerås

»Jag är ledare för barnen inom Movendi Lovisa Sverige eftersom jag brinner för att göra skillnad i barns och ungdomars liv och skapa en meningsfull fritid fylld av fina minnen och aktiviteter.«

Susanne Karlsson, 59 år, Färna

»Det bästa med att vara ledare är alla roliga skratt och spontana kommentarer från barnen, det gör att man längtar extra mycket till nästa träff. All glädje och kärlek man får av barnen värmer mitt hjärta.«

Vill du också bli ledare? Sök här! junis.se/bliledare

B Posttidning

Ej retur

AVS: **Movendi Sverige**
Box 128 25, 112 97, Stockholm

Junis, UNF
& IOGT-NTO
har gått ihop

**FRI
ATT
VARA
DU**

Välkommen
till Movendi

movendi